

Kliniğimizde Son 10 Yıllık Sürede Doğan Bebeklerde Merkezi Sinir Sistemi Anomalileri İnsidansı

Eftal ERDOĞAN*
Gülin OKAN**
Candan CENGİZ***

ÖZET

1980-1989 yılları arasında kliniğimizde gerçekleşen 17.294 doğumun kayıtları taranmış ve merkezi sinir sistemi anomalisi ile doğan 40 bebek saptanmıştır (% 0.23). Bulgularımız bu konudaki diğer çalışmalarla karşılaştırılmıştır.

SUMMARY

The Incidence of Central Nervous Anomalies in Newborns in our Clinic During the Last 10 Years

The records of 17.924 deliveries between 1980-1989 in our department were reviewed and 40 babies were found to be born with central nervous system anomalies (0.23 %). Our findings were compared to other reports on this subject.

* Yard. Doç. Dr.; U.Ü. Tıp Fak. Kadın Hast. ve Doğum Anabilim Dalı.

** Dr.; U.Ü. Tıp Fak. Kadın Hast. ve Doğum Anabilim Dalı.

*** Prof. Dr.; U.Ü. Tıp Fak. Kadın Hast. ve Doğum Anabilim Dalı.

GİRİŞ

Konjenital anomaliler çocuk doğar doğmaz saptanan ve yaşamla ilgili işlevleri bozan, ölüme veya ciddi sakatlığa yol açan prenatal kökenli yapısal malformasyonlardır¹. Konjenital anomalilerin insidansının çeşitli ırk, çevre ve diğer değişik koşullarda farklı olduğu bilinmektedir². Merkezi sinir sisteminin konjenital anomalileri oldukça sık görülür. Görülme sıklığı çeşitli ülkelerde % 0.1-0.2 arasında değişir³. Türkiye'de insidans ise % 0.14-0.97 arasında değişmekte olup oldukça yüksektir^{2,4,6}.

Bugün merkezi sinir sistemi anomalilerinin önemli bir bölümünün etyolojisinde multifaktöriyel kalıtım sorumlu tutulmaktadır. Minör etkili birçok gen olaya genetik bir eğilim hazırlarken buna eklenen çevre faktörleri anomalinin ortaya çıkışında rol oynamaktadır. Çevresel faktörler arasında başlıca coğrafi ve irksal özellikler, beslenmeye bağlı faktörler, vitaminler, eser elementler ve çeşitli ilaçların etkisi uzun yıllardan beri araştırılmaktadır. Son yıllarda yetersiz beslenme ve vitamin eksikliği özellikle folat yetersizliği ile ilgili araştırmalar önem kazanmıştır. Bu tür anomalili birçok doğurmuş kadınların daha sonraki doğumlarında aynı olayın yineleme riski 10-15 kat artmaktadır^{7,8}.

Ülkemizde insidansı yüksek olan merkezi sinir sistemi anomalilerinin çeşitli yöntemlerle prenatal tanısı hemen hemen kesin olarak konulabilmektedir. Çalışmamızın amacı kliniğimizde bu tür anomalili doğumların sıklığını araştırmaktır.

GEREÇ VE YÖNTEM

1980-1990 yılları arasında kliniğimizde gerçekleşen 17.294 doğumun kayıtları merkezi sinir sistemi anomalisi olan bebek sayısı, anomalinin türü, anne yaş ve paritesi yönünden gözden geçirilmiştir. Toplam merkezi sinir sistemi anomalili bebek sayısı 40 olarak bulunmuştur (% 0.23).

Çalışmamızla ilgili sonuçları Tablo I'de gösterilmiştir.

Tablo: I - Anomalili Bebeklerin Dağılımı, Anne Yaş ve Parite Ortalamaları

M.S.S. Anomalisi ^a	Sayı	%	Anne Yaş Ort.	Anne Parite Ort.
Anensefali	18	45	26.4 (19 - 34)	0.88 (0 - 3)
Spina bifida	6	15	23.3 (18 - 29)	0.83 (0 - 2)
Hidrocefali	6	15	26 (23 - 28)	1.5 (0 - 4)
Meningosel	10	25	25.4 (18 - 34)	1.2 (0 - 3)

TARTIŞMA

Ölü doğan veya konjenital malformasyonu olup yenidoğan döneminde ölen bebeklerde dış organ ve kemik sistemine ait anomaliler hemen saptanmaktadır. Ancak iç organ ve hücre düzeyindeki anomalilerin büyük çoğunluğu karanlıkta kalmaktadır. Merkezi sinir sistemi anomalileri ise kolayca farkedilir ve tanısı konulabilir olduğundan genellikle kayıtlarda sağlıklı olarak belirtilmektedir. Asıl önemli olan merkezi sinir sistemi anomalilerinin prenatal dönemde tanısını koyabilmektir³.

Çeşitli ülkelerde % 0.1-0.3 oranında görülen merkezi sinir sistemi anomalilerinin insidansı ülkemizde oldukça yüksektir (% 0.14 - 0.97). Biz çalışmamızda bu oranı % 0.23 olarak tesbit ettik. Bu değer ülkemizde yapılmış benzer çalışmalarla uyumlu olup diğer çalışmalar ve sonuçları aşağıda bir tablo halinde gösterilmiştir^{2,4,6}.

Tablo: II - Ülkemizde Yapılmış Çeşitli Çalışmaların Sonuçları

Tarih		Toplam Canlı Doğum	M.S.S. Anomalisi (%)
1960-73	İlter Ö.	26.063	2.8
1976	Yüksel M.	32.325	1.6
1983	Altınok T.	7.756	3.0
1985	Yücesoy A.	10.000	9.7
1988	Akar N.	3.092	5.8

Daha önce de belirttiğimiz gibi prenatal tanı çok önemlidir. Erken dönemde varılan tanı ile gebeliğin sonlanmasına karar verilebilir. Bilindiği gibi tanıda alfa fötoprotein tayini eskiden beri kullanılan bir yöntemdir. Ancak anne serumunda saptanan alfa fötoprotein düzeyi ile yanlış pozitif tanı ihtimali her zaman mevcuttur. Yüksek risk grubunda amniosentez ile elde edilen amnios sıvısında alfa fötoprotein bakılmasıyla anensefalide % 97, spina bifidada % 72 oranında yanlış pozitif sonuç çıkabilmektedir^{9,10}. Fetusun ultrasonografi ile değerlendirilmesi gebelik haftasını, plasenta ve fetüsün pozisyonu, fetustaki major anomalileri amnios sıvı miktarını tayin için kullanılan emin bir yöntemdir. Merkezi sinir sistemi anomalileri gebeliğin ikinci trimestrinde ultrasonografi ile tanılabilmektedir. Halen kliniğimizde ultrasonografi 18-20 gebelik haftalarında rutin olarak uygulanmaktadır ve böylece bu anomalilerin erken devrede tanısını koyabilmekteyiz.

KAYNAKLAR

1. NEYZİ, O., ERTUĞRUL, T.: Pediatri I. Genetik Bozukluklar, Nobel 1. Basım, İstanbul, 1989, p. 138.
2. ALTINOK, T., KÖSEBAY, D., ARVAS, M., ERDEN, N., AKSU, F., ATASÜ, T.: Konjenital Anomaliler. Zeynep Kamil Tıp Bülteni 15-61, 1983.
3. NELSON, E., BEHRMAN, R.E., VAUGHAN, V.: Nelson Textbook of Pediatrics, Twelfth Edition W.B. Saunders Company, Tokyo, 1983, p. 313.
4. İLTER, Ö., ATASÜ, T., AKSU, F.: Central nervous system abnormalities in İstanbul. Med. Bült. 11: 160, 1982.
5. YÜKSEL, M.: Konjenital malformasyon genetik analizi. Jinekoloji ve Obstetrik Dergisi 2: 111-116, 1987.
6. AKAR, N., ÇAVDAR, A. and ARCASOY, A.: High Incidence of Neural Tube Defects in Bursa, Turkey. Pediatric and Perinatal Epidemiology, 2: 89-92, 1988.
7. COWCHOCK, S. et all.: Recurrence risk for neural tube defects in the United States: A collaborative Study. American Journal of Medical Genetic. 5: 314-319, 1980.
8. CZTIZIL, A. and METNEKI, J.: Recurrence risk after neural tube defects in a genetic counselling clinic. Journal of Medical Genetic 21: 413-416, 1984.
9. BROCK, D.J.H.: Prenatal Diagnosis of neural defects with a monoclonal antibody specific for acetylcholinesterase. The Lancet. 5: 5-7, 1985.
10. CENANİ, A.: Genetik hastalıkların prenatal tanısı. Jinekoloji ve Obstetrik Dergisi, 2: 78-87, 1987.

Yard. Doç. Dr. Eftal ERDOĞAN
U.Ü. Tıp Fakültesi
Kadın Hast. ve Doğum Anabilim Dalı
16069 / BURSA